

Týždeň od 2. do 8. marca

„PRAVIDLÁ HRY“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Dan 10,1–14; Zj 13,1–8; Jób 1,1–12; Jób 2,1–7; Ján 12,31; Ján 14,30; Mar 6,5; Mar 9,29

ÚVODNÝ TEXT

„Kto pácha hriech, je z diabla, lebo diabol hreší od počiatku. Boží Syn sa zjavil nato, aby maril diablove skutky.“ (1Ján 3,8)

Silný príbeh, ktorý odhaľuje povahu vesmírneho sporu, sa nachádza v 1Kráľ 18,19–40. Ide o Eliášov zápas na vrchu Karmel, kde Hospodin odhaľuje takzvaných „bohov národov“. V pozadí týchto „bohov“ však nachádzame viac, ako len výtvory predstavivosti pohanov. Za „bohmi“, ktorých uctievali národy v okolí Izraela, bolo čosi iné.

„Obetovali démonom, čo nie sú Boh, bohom, ktorých nepoznali, bohom, ktorí nedávno povstali, ktorých sa vaši otcovia nebáli.“ (5Moj 32,17) Apoštol Pavol dodáva, že „čo obetujú, obetujú démonom, nie Bohu. No ja nechcem, aby ste mali spoločnosť s démonmi.“ (1Kor 10,20)

Za falošnými „bohmi“ národov sa teda v skutočnosti skrývali démoni. To znamená, že všetky texty Písma, ktoré sa zaoberajú modlárstvom a cudzími bohmi, odkazujú vlastne na tému „veľkého sporu“.

Práve v tomto kontexte môžeme lepšie chápať tému „veľkého sporu“. Táto pravda má vážne dôsledky pre lepšie pochopenie podstaty tohto sporu a problému zla.

OSNOVA LEKCIE

Táto lekcia nás prevedie ďalšími biblickými pasážami, ktoré ilustrujú veľký spor medzi satanom a Bohom, spor, v ktorom nejde o to, kto je silnejší, ale o to, aký má kto charakter. Pri ich čítaní uvidíme, že Boh, ktorý chce znovu získať dôveru stvorenstva a jasne ukázať, aký skutočne je, prijal určité „pravidlá hry“, v rámci ktorých dobrovoľne do určitej miery obmedzil možnosti svojho konania (ale aj konania nepriateľa).

- Dan 19,12–14: Boh rešpektuje určité „obmedzenia“ svojho konania (nedeľa)
- Zj 13,1–8: „Hranice“, ktoré platia aj pre satana (pondelok)
- Jób 1–2: Nebeská rada a stanovenie „pravidiel hry“ (utorok)
- Ján 12,31; 2Kor 4,4: „Pravidlá“, ktoré umožňujú satanovi dočasne vládnuť (streda)
- Mar 6,5; Rim 8,18: Spor, ktorý sa nedá vyriešiť použitím sily (štvrtok)

ONESKORENÝ POSOL

¹²Potom mi povedal: „Neboj sa, Daniel, lebo od prvého dňa, keď si sa rozhodol porozumieť a pokoriť sa pred svojim Bohom, tvoje slová boli vypočuté a ja som kvôli tomu prišiel. ¹³Knieža perzského kráľovstva sa však stávalo proti mne dvadsaťjeden dní. Ale Michael, jeden z najvyšších kniežat, mi prišiel na pomoc. Zanechal som ho tam s kniežatom perzského kráľovstva ¹⁴a prišiel som, aby som ťa poučil o tom, čo sa má stať tvojmu ľudu v budúcich dňoch, lebo je to videnie, ktoré sa vzťahuje na tieto dni.“ (Dan 19,12–14)

Videli sme už, že za falošnými „bohmi“ národov sa vlastne ukrývali démoni. Na iných miestach v Písme vidíme dôkazy, že aj za pozemskými vládcami niekedy stoja démonickí (diabolskí) nebeskí vládcovia. A týmto nebeským silám musia niekedy čeliť dokonca aj Boží poslovia.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text Dan 10,1–14. Osobitnú pozornosť venuj veršom 12 a 13. V čom nám tieto texty pomáhajú pochopiť viac o vesmírnom spore? Ako rozumieš slovám, že sa proti nebeskému poslovi dvadsaťjeden dní „stávalo... knieža perzského kráľa“?

Ako sa mohlo stať, že anjel, ktorého poslal Boh, sa oneskoril o tri týždne, pretože sa mu niekto postavil do cesty? Boh sa tak zrejme rozhodol, lebo v opačnom prípade by všemohúci Boh mohol Danielovi odpovedať okamžite. Ak by Boh použil svoju moc, mohol by Danielovi zjaviť anjela ihneď. Daniel však musel čakať dvadsaťjeden dní, pretože knieža perzského kráľovstva „stalo oproti“ poslovi od Boha. Čo sa tu vlastne odohralo?

„Celé tri týždne zápasil Gabriel s mocou temna a odrážal nástrahy, ktoré pôsobili na Kýra. ... Nebo urobilo pre Boží ľud skutočne všetko, čo mohlo. Víťazstvo bolo nakoniec dosiahnuté a nepriateľské sily boli krotené počas celého panovania Kýra i za vlády jeho syna Kambysesu, ktorý bol na tróne sedem a pol roka.“ (PK 572; ZSDT 269)

Takýto konflikt sa mohol odhrať len tak, že Boh neuplatnil všetku svoju moc. Nepriateľovi musí byť poskytnutá skutočná sloboda a moc, ktorú Boh neodstraňuje svojvoľne. Túto slobodu Boh obmedzuje len na základe určitých faktorov, o ktorých vedia obe zúčastnené strany, ale my tieto podrobnosti nepoznáme. Zdá sa, že vo vesmírnom spore, v ktorom pôsobia dokonca aj Boží anjeli, musia existovať určité obmedzenia, ktoré budeme v nasledujúcich lekciami označovať ako prijaté pravidlá hry.

V určitom zmysle by pochopenie týchto hraníc nemuselo byť ťažké, ak pochopíme myšlienku, o ktorej sme už hovorili: Boh koná iba prostredníctvom lásky a základom Jeho vlády je láska, nie nátlak. Skutočnosť, že Boh koná iba prostredníctvom princípov vychádzajúcich z lásky, nám môže pomôcť lepšie pochopiť veľký spor.

- **Akú máš skúsenosť s hranicami, ktoré ťa vedú ku konaniu len na základe princípov lásky, nie nátlaku? Čo si sa naučil o hraniciach moci?**

APLIKÁCIA

DRAK ZO ZJAVENIA

²Šelma, ktorú som videl, podobala sa leopardovi; nohy mala ako medveď a jej tlama bola ako tlama leva. Drak jej dal svoju silu, svoj trón i svoju veľkú moc. ³Jednu z hláv mala akoby dobitú na smrť, ale jej smrteľná rana sa zahojila. Celá zem sa s obdivom obzerala za šelmou. ⁴Klaňali sa drakovi, že dal vládu šelme, a klaňali sa aj šelme, hovorili: „Kto je podobný šelme a kto môže proti nej bojovať?“ (Zj 13,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Široký pohľad na nebeských vládcov vo vesmírnom spore nachádzame v knihe Zjavenie, kde je diabol zobrazený ako „veľký drak“, ktorý sa stavia proti Bohu a zároveň je „zvodcom celého sveta“ (Zj 12,9).

Prečítaj si text Zj 13,1–8. Čo sa tu dozvedáme o rozsahu konania a pôsobenia „draka“?

Drak (satan) bojuje proti Bohu (Zj 12,7–9) a Jeho služobníkom (napríklad Zj 12,1–6). Zároveň je zobrazený ako vládca stojaci v pozadí pozemských kráľovstiev, ktoré v priebehu vekov prenasledovali Boží ľud.

Drak „dal svoju silu, svoj trón i svoju veľkú moc“ šelme z mora (Zj 13,2; porovnaj s Zj 13,5; 17,13.14). Táto šelma z mora „dostala ústa, aby hovorila veľké veci a rúhania a mala moc pôsobiť štyridsaťdva mesiacov“ (Zj 13,5).

Satan (drak) teda dáva moc a mocenskú autoritu šelme (pozemskej nábožensko-politickej moci). Túto moc šelma využíva, aby si prisvojila uctievanie, ktoré patrí Bohu. Šelma sa rúha Božiemu menu. Zároveň bojuje proti Božím svätým a dokonca ich aj na určitý čas premáha. Takúto celosvetovú autoritu a vládu dáva šelme drak, ktorý si uzurpuje nárok vládnuť celému svetu.

Napriek tomu Boh dáva jasné hranice satanovi aj jeho mocnostiam, a to vrátane časových obmedzení. „Preto radujte sa, nebesia, aj vy, čo v nich bývate. Beda však zemi i moru, pretože diabol zostúpil k vám veľmi nazlostený, lebo vie, že má málo času.“ (Zj 12,12)

Satan vie „že má krátky čas“ (Zj 12,12; Roh.) a udalosti opísané v Zjavení postupujú podľa prorockých časových línií, ktoré ukazujú konkrétne obmedzenia (pozri Zj 12,14; 13,5) pre vládu mocností zla.

Dobrá správa je, že Boh napokon zvíťazí. „Zotrie im z očí každú slzu a smrť už viac nebude, ani smútok, ani nárek, ani bolesť už nebude, lebo čo bolo skôr, sa pomínulo.“ (Zj 21,4)

APLIKÁCIA

- **Aj keď sa nám to dnes môže zdať nepravdepodobné alebo ťažko uveriteľné, dobro napokon navždy zvíťazí nad zlom. Prečo je dôležité, aby sme nikdy nezabudli na toto úžasné zaslúbenie? Čo ti pomáha posilňovať túto nádej?**

KAUZA JÓB

¹Jedného dňa, keď Boží synovia predstúpili pred Hospodina, prišiel medzi nich aj satan, aby sa ukázal Hospodinovi. ²Hospodin sa pýta satana: „Odkiaľ prichádzaš?“ Satan hovorí: „Z potuliek a pochôdzok po zemi.“ ³Vtedy Hospodin povedal satanovi: „Dobre si si všimol môjho služobníka Jóba? Ved' na zemi niet nikoho ako on, kto by bol taký bezúhonný a priamy, bál sa Boha a stránil sa zlého. Ešte stále sa drží svojej bezúhonnosti, hoci si ma proti nemu nahovoril, aby som ho bez príčiny ničil.“ ⁴Satan odpovedal Hospodinovi: „Kožu za kožu a všetko, čo človek má, dá za svoj život.“ (Jób 2,1–4)

Kniha Jób prináša niekoľko fascinujúcich pohľadov na realitu veľkého sporu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty Jób 1,1–12 a Jób 2,1–7. Čo je pre teba na tomto príbehu znepokojujúce? Ktoré princípy veľkého sporu prinášajú uvedené verše?

Z uvedených textov sa dá vyčítať veľa významných detailov:

(1) Zdá sa, že kniha prináša výjav z niečoho, čo by sa dalo nazvať „zasadnutie nebeskej rady“, kde prebieha nielen dialóg medzi Bohom a satanom, ale nachádzame tu aj ďalšie nebeské bytosti.

(2) V scéne môžeme pozorovať určitý spor, naznačený Božou otázkou, či si satan všimol Jóba. Prečo si ho mal „všimnúť“? A prečo práve Jóba? Otázka má opodstatnenie len v kontexte nejakého väčšieho sporu, ktorý sa odohráva v pozadí.

(3) Kým Boh o Jóbovi tvrdí, že je „bezúhonný a priamy, bojí sa Boha a stráni sa zlého“ a dokonca že, „na zemi niet nikoho ako on“ (Jób 1,8), satan tvrdí, že Jób sa tak len javí a že podľa neho Jób rešpektuje Boha len preto, že Ten nad ním drží ochrannú ruku. Takýto výrok je vlastne útokom nielen na Jóbov charakter, ale aj na charakter samotného Boha (porovnaj s Zj 12,10 a Zachariáš 3).

(4) Satan tvrdí, že Božia ochrana Jóba („ohradil si jeho, jeho dom i všetko, čo má“) je nespravodlivá a znemožňuje satanovi dokázať svoje tvrdenia. To naznačuje, že satan je vo svojom konaní obmedzený, pretože Boh mu stanovil určité hranice („pravidlá hry“). Zároveň vidíme, že satan sa zjavne pokúša Jóbovi ublížiť.

Boh reaguje na satanovo obvinenie pred nebeskou radou tým, že mu síce dovoľuje „vyskúšať“ jeho teóriu, ale len v rámci určitých hraníc. Najprv dáva satanovi moc nad „všetkým, čo mu [Jóbovi] patrí“, ale zakazuje satanovi siahnuť na osobu samotného Jóba (Jób 1,12). Neskôr, keď satan tvrdí, že Jób sa stará len o seba, Boh dovolí satanovi, aby sa Jóba osobne dotkol, ale opäť mu vytyčuje hranice: musí „ušetriť jeho život“ (Jób 2,3–6).

Satan prináša na Jóbov dom množstvo nešťastí, no Jób napriek všetkému pokračuje v žehnaní Božieho mena (Jób 1,20–22; Jób 2,9,10), čím zároveň ukazuje na nepravdivosť a podlosť satanových obvinení.

Z príbehu o Jóbovi sa teda dozvedáme, že vo veľkom spore existujú pre všetky skupiny určité „hranice“. Aj na nebeskom súde existujú kritériá a obmedzenia, v rámci ktorých možno urovnávať a riešiť obvinenia vznesené proti Bohu bez toho, aby Boh porušil posvätné princípy, ktoré tvoria základné vlastnosti lásky. Práve láska je totiž základom Božej vlády. Princípy lásky vytvárajú pravidlá, akými Boh vládne vesmíru a všetkým inteligentným bytostiam v ňom.

Nebeské scény v knihe Jób nám ponúkajú fascinujúce pohľady na realitu veľkého sporu a na to, ako sa tento spor premieta do udalostí na zemi.

(DOČASNÝ) VLÁDCA TOHTO SVETA

Teraz je súd nad týmto svetom, teraz bude knieža tohto sveta vyhodené von. (Ján 12,31)

V nich boh tohto veku zatemnil mysle neveriacich, aby nevideli svetlo evanjelia o sláve Krista, ktorý je obrazom Boha. (2Kor 4,4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V predchádzajúcich lekciiach sme videli dôležitú charakteristiku veľkého sporu: satan a jeho zástupy dostali v tomto svete dočasnú právomoc, ktorá je však obmedzená podľa určitých dohodnutých „pravidel hry“.

Tieto hranice obmedzujú nielen konanie nepriateľa – diabla a jeho kohorty – ale obmedzujú aj Božie pôsobenie pri odstraňovaní alebo zmiernovaní následkov zla, ktoré má Boží nepriateľ (dočasne) právomoc konať. Hospodin nikdy neporuší svoje zaslúbenia. Boh, hoci má absolútnu moc, sa rozhodol rešpektovať určité morálne pravidlá a dohody, ktoré diablove dočasne umožňujú mať určitý vplyv. Tým sa Boh sám morálne obmedzuje v tom, čo môže urobiť v budúcnosti, ale tieto obmedzenia neznamenajú, že by stratil svoju moc. Všetko teda zostáva podriadené Jeho zaslúbeniam a Jeho spravodlivosti.

Čo hovoria uvedené texty o vláde nepriateľa v tomto svete?

Ján 12,31

Ján 14,30

Ján 16,11

2Kor 4,4

Luk 4,6

Nová zmluva nám predstavuje stret dvoch kráľovstiev – kráľovstva svetla a kráľovstva temnoty. Kým kráľovstvo svetla predstavuje Božiu vládu, temnota prichádza od satana a má svoj pôvod v jeho vzbure proti Bohu. Súčasťou Kristovho poslania bolo poraziť kráľovstvo satana: „Boží Syn sa zjavil nato, aby maril diablove skutky.“ (1Ján 3,8)

Napriek tomu existujú „hranice“, ktoré „obmedzujú“ Božie konanie, pričom Ten stále zostáva verný zásadám svojej vlády. Tieto „obmedzenia“ sa týkajú (1) udelenia slobodnej vôle stvoreným bytostiam a (2) zmluvných pravidiel, ktoré – aspoň nateraz – úplne nepoznáme. Takéto prekážky a obmedzenia Božieho konania majú významné dôsledky pre Božiu morálnu schopnosť zmenšovať a/alebo okamžite odstraňovať zlo v tomto svete. Vo svete vidíme pokračujúce a rozmáhajúce sa zlo a utrpenie. To naozaj spôsobuje, že mnohí ľudia spochybňujú buď Božiu existenciu, alebo Jeho dobrotu. Keď však pochopíme pozadie veľkého sporu a hranice, ktoré Boh stanovil na to, ako sa vysporiada so zlom, môžeme trochu lepšie pochopiť, prečo sa na svete deje toľko zla, ktoré zostáva nateraz nepotrešané a nevyriešené. A bude to tak až do konečného víťazstva Boha nad zlom.

APLIKÁCIA

- Ako nám skutočnosť, že Ježiš nazýva satana „kniežatom“ (gr. archón, „vládca“) tohto sveta, pomáha aspoň trochu pochopiť podstatu zla, ktoré teraz existuje vo svete? Je potešujúce vedieť, že vládca zla je naozaj len dočasná!

HRANICE A PRAVIDLÁ

Nemohol tam vykonať nijaký mocný čin, iba čo na niektorých chorých položil ruky a uzdravil ich. (Mar 6,5)

Povedal im: „Tento druh nemožno vyhnať ničím, iba modlitbou.“ (Mar 9,29)

Usudzujem totiž, že utrpenia terajšieho času sa nedajú ani porovnať s budúcou slávou, ktorá sa má na nás zjaviť. (Rim 8,18)

Vesmírny spor súvisí predovšetkým so sporom o Boží charakter. Aký je vlastne Boh? Tento spor má svoj pôvod v diablových očierňujúcich obvineniach namierených proti Božej добрôte, spravodlivosti a vláde. Spor by sa dal charakterizovať aj ako určitý druh vesmírneho súdneho sporu.

Takýto konflikt nie je možné vyriešiť žiadnym použitím sily, ale len na základe dôkazov.

Ak niekto vznesie vážne obvinenia proti osobe pri moci, najlepším (a možno jediným) spôsobom, ako tieto obvinenia vyvrátiť, je umožniť slobodné, spravodlivé a otvorené vyšetrovanie. Ak obvinenia ohrozujú celú vládu (lásky), nemožno ich jednoducho zamiesť pod koberec.

Ako to všetko ovplyvňuje naše chápanie vesmírneho sporu a ako to súvisí s problémom zla? Ak Boh dá sľub, poruší ho niekedy? Samozrejme, že nie. Keďže Boh súhlasí s určitými obmedzeniami („hranicami pôsobenia“), Jeho budúce konanie je (morálne) obmedzené. Zlo sa takto stáva súčasťou kráľovstva temnoty.

Čo hovoria úvodné verše (Mar 6,5 a Mar 9,29) o vzťahu medzi Božím pôsobením a našou vierou a modlitbou?

Zdá sa, že v oboch spomenutých príbehoch môžeme pozorovať určité obmedzenia či nastavené „pravidlá hry“, ktoré dynamicky súvisia s vierou a modlitbou človeka. Na iných miestach vidíme dôkazy, že modlitba spôsobuje v tomto svete zmeny a otvára cestu pre Božie konanie, ktoré by inak nemuselo byť (morálne) dostupné. Nemali by sme si však myslieť, že jedinými faktormi ovplyvňujúcimi Božie konanie sú viera a modlitba. Pravdepodobne existuje mnoho ďalších faktorov, o ktorých nevieme.

Súvisí to s tým, čo sme už spomínali. Ukázali sme si, že existujú určité pravidlá pôsobenia vo veľkom spore, ktoré obmedzujú to, čo Boh môže morálne urobiť – aspoň nateraz. Z toho vyplýva, že zlo dočasne zostáva súčasťou pôsobenia kráľovstva temnoty.

- **Prečítaj si texty Rim 8,18 a Zj 21,3, 4. Existuje veľa skutočností, ktorým vo veľkom spore nerozumieme. Ako nám tieto texty pomáhajú prostredníctvom viery prežívať istotu, že Boh vie, čo je pre vesmír aj pre nás najlepšie, napokon to uskutoční, ukončí pôsobenie zla a ustanoví svoje kráľovstvo svetla a večnej blaženosti?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Z pokladu svedectiev I. si prečítajte kapitolu „Satanova moc“ (1TT 116–122; 1PS 83–87).

„Padlý človek zákonito patrí satanovi. Kristus prišiel, aby človeka vyslobodil z jeho moci. Človek je od prirodzenosti naklonený počúvať satanovo našepkávanie a nemôže úspešne odolávať takému strašnému nepriateľovi, kým Kristus, mocný Víťaz, v ňom neprebýva, neusmerňuje jeho túžby a nedáva mu silu. Satanovu moc môže obmedziť len Boh. Satan chodí po zemi sem i ta, z jedného konca na druhý. Nieto okamihu, aby nestriehol v obave, že stratí príležitosť strhnúť niekoho do záhuby. Je dôležité, aby to Boží ľud pochopil a mohol uniknúť jeho nástrahám.

Satan chystá svoje zvody tak, aby v poslednom útoku proti Božiemu ľudu zostal nepoznaný. A nie div, veď aj sám satan premieňa sa na anjela svetla. (2Kor 11,14) Kým si niektorí oklamaní ľudia myslia, že satan vôbec neexistuje, sú v jeho zajatí, a on veľkou mierou pôsobí prostredníctvom nich. Satan pozná oveľa lepšie než Boží ľud tú moc, ktorú by nad ním mohli mať, keby Krista prijali za svoju posilu. Aj tí najslabší veriaci opretí o Krista môžu úspešne odraziť jeho útok, keď budú pokorne prosiť toho jediného mocného Víťaza o pomoc. Satan je príliš skúsený, než aby so svojimi pokušeniami prichádzal otvorene a odvážne, lebo vtedy by sa driemajúce sily kresťana prebudili a on by sa utiekal k mocnému neporaziteľnému Osloboditeľovi. Satan však prichádza nepozorovane a pracuje skryte, prostredníctvom neposlušných, ktorí tvrdia, že sú bohabojní.“ (1TT 116; 1PS 83)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako rozumiete myšlienke, že „padlý človek zákonito patrí satanovi“? Znamená to, že diabol si s ľuďmi môže robiť, čo chce? Ak nie, prečo nie? Ako to súvisí s tým, čo by sme mohli nazvať „hranice pôsobenia“ vo vesmírnom spore?
2. Prečo by mal vlastne Boh udeliť satanovi akúkoľvek právomoc vo vesmírnom spore – aj keď len dočasne? Čo sa z toho dozvedáme o spôsobe, akým sa Boh snaží odpovedať na satanove obvinenia?
3. Ako reagujete na tých, dokonca aj kresťanov, ktorí popierajú existenciu satana ako skutočnej bytosti? Hoci nemôžeme priamo dokázať satanovu existenciu, ako môžeme pomôcť poukázať na satanovu existenciu niekomu, kto v tejto otázke tápe alebo je podvedený?